Global Economic Review: Journal of Economics, Policy, and Business Development
ISSN: 2980-5287
Volume 2, Issue 10, October 2026
Website: ecomindspress.com
This work is Licensed under CC BY 4.0 a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

PROBLEMS OF THE FORMATION OF CIVIC CULTURE OF YOUTH

A. A. Jurayev
Angren University Gumanitar and Social Sciences"

A. M. Dzhuraev
Associate Professor, "Humanities and Natural Sciences" Department
International School of Finance Technjlogy and Science

Abstract
This article addresses the topic of "Challenges in Developing Civic Culture Among Youth." It explores the concept of civic-mindedness and its role in contemporary society, while examining the key factors that shape the legal consciousness and social engagement of young people. The article analyzes youth participation in volunteer movements, political life, and public initiatives; it identifies primary challenges and proposes ways to enhance the civic responsibility of the younger generation.

Keywords: Civic culture, youth, civil society, socialization, volunteering, legal consciousness, patriotism.

Introduction

YOSHLARNING FUQAROLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.

A. A. Jo‘rayev
Angren universiteti «Gumanitar
va ijtimoiy fanlar» kafedrasi dotsenti

dotsenti A.M. Djo‘rayev
«International School of Finance
Technjlogy and Science»
«Gumanitar va tabiiy fanlar» kafedra

Global Economic Review: Journal of Economics, Policy, and Business Development
ISSN: 2980-5287
Volume 2, Issue 10, October 2026
Website: ecomindspress.com
This work is Licensed under CC BY 4.0 *a Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

Annotatsiya

Ushbu maqola "yoshlar o‘rtasidagi fuqarolik madaniyati" mavzusini o‘rganadi, fuqarolik ongi tushunchasi hamda uning zamonaviy jamiyatdagi o‘rnini ta’riflaydi, shuningdek, yoshlarning huquqiy ongi va ijtimoiy faolligini shakllantiruvchi asosiy omillarni tahlil qiladi. Maqolada yoshlarning ko‘ngillilar harakati, siyosiy hayot va jamoat tashabbuslaridagi ishtiroki ko‘rib chiqiladi; asosiy muammolar aniqlanib, ularning fuqarolik mas’uliyatini kuchaytirish yo‘llari taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: fuqarolik madaniyati, yoshlar, fuqarolik jamiyati, sotsializatsiya, ko‘ngillilik, huquqiy ong, vatanparvarlik.

Аннотация

Статья написана на тему «Проблемы формирования гражданская культура молодёжи», где раскрыто понятие гражданственности и её роли в современном обществе, а также рассмотрены ключевые факторы формирования правового сознания и социальной активности молодых людей. В статье проанализированно участие молодёжи в волонтёрском движении, политической жизни и общественных инициативах, выявлены основные проблемы и предложены пути повышения их гражданской ответственности.

Ключевые слова: гражданская культура, молодёжь, гражданское общество, социализация, волонтёрство, правосознание, патриотизм.

Yoshlarning fuqarolik madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish muammosi an'anaviy ravishda sotsiologlar, siyosatshunoslar, o'qituvchilar va davlat arboblarining diqqat markazida. Yoshlar eng dinamik, plastik va shu bilan birga zaif ijtimoiy guruhdir. Aynan u jamiyatning asosiy strategik manbai bo'lib, kelgusi o'n yilliklarda uning rivojlanish vektorini belgilaydi.

Global ijtimoiy-madaniy o‘zgarishlar, geosiyosiy beqarorlik va to‘liq raqamlashtirish sharoitida an’anaviy ijtimoiylashuv institutlari (oila, maktab, davlat) yangi muammolarga duch kelmoqda. Axborotni idrok etish kanallari o‘zgarmoqda, obro‘-e’tiborlar o‘zgarmoqda, birdamlikning yangi tarmoq shakllari paydo bo‘lmoqda. Shu munosabat bilan yangi avlodga nisbatan "fuqarolik madaniyati" tushunchasini chuqur qayta ko‘rib chiqish, uning qadriyatli asosi va xulq-atvor sxemalarini tahlil qilish

Global Economic Review: Journal of Economics, Policy, and Business Development
ISSN: 2980-5287
Volume 2, Issue 10, October 2026
Website: ecomindspress.com
This work is Licensed under **CC BY 4.0** *a Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

zaruriyati yuzaga kelmoqda. Klassik sotsiologik an'anaga ko'ra (G. Almond, S. Verba) fuqarolik madaniyati (yoki fuqarolik madaniyati) siyosiy madaniyatning muvozanatli turi sifatida tushuniladi, u davlat institutlariga sodiqlik, ijtimoiy hayotda oqilona ishtirok etish va tizim barqarorligini ta'minlaydigan ma'lum darajadagi passivlikni o'zida mujassam etadi.[1]

Zamonaviy sharoitda yoshlarga nisbatan fuqarolik madaniyati uchta asosiy komponentni o'z ichiga oladi:

1.Kognitiv komponent: davlatning siyosiy va huquqiy tizimi, fuqaroning huquqlari va majburiyatlari to'g'risidagi bilimlar, fuqarolik jamiyati faoliyati mexanizmlarini tushunish.

2 Aksiologik komponent: fuqarolik o'ziga xosligi, vatanparvarlik tuyg'usi, qonunga hurmat, boshqa odamlarning huquqlari, o'z mamlakatining tarixiy va madaniy merosi.[2]

3.Xulq-atvor (faoliyat) komponenti: ijtimoiy-siyosiy hayotda, saylovlarda, xayriya ishlarida, ekologik va ijtimoiy loyihalarda tayyorlik va haqiqiy ishtirok etish.

Yoshlarning fuqarolik madaniyatining o'ziga xos xususiyati uning o'tish davri, rivojlanayotgan xarakteridir. Yigit ko'pincha yuqori darajadagi nazariy bilimlarga ega, ammo shu bilan birga absenteizmni (saylovda qatnashishdan qochish) yoki, aksincha, norozilik faoliyatining o'z-o'zidan, institutsionalizatsiya qilinmagan shakllarini tanlaydi.

Yoshlarda fuqarolikni shakllantirish jarayoni ko'p qirrali va ko'plab omillar bilan belgilanadi:

1. Oila instituti: birlamchi sotsializatsiya dunyoga bo'lgan ishonch, oqsoqollarni hurmat qilish va adolatni anglash asoslarini yaratadi. Agar oilada ijtimoiy muammolarni muhokama qilish va saylovlarda qatnashish odat tusiga kirgan bo'lsa, bola ham ushbu naqshni meros qilib oladi.

2. Ta'lim tizimi: Maktablar va oliy ta'lim muassasalari nafaqat akademik bilimlar beradi, balki ijtimoiy fanlar, tarix va huquq kurslari orqali fuqarolik savodxonligini maqsadli shakllantiradi. Bu yerda o'quvchi va talabalar o'zini o'zi boshqarish tizimini rivojlantirish muhim o'rin tutadi.

[1] Djurayev A.A. Djurayeva N.A. System analysis of the ontological foundations of the nature of freedom as a fundamental value. // Journal of central asian. -VOL.4, ISS.2, 2023, -P.36.
[2] Джураев А., Закиров Ш. Роль культуры межрелигиозной толерантности в укреплении социальной стабильности Узбекистана// O'zbekiston milliy universiteti xabarlari. -2025, [1/2], -P.89.

Global Economic Review: Journal of Economics, Policy, and Business Development
ISSN: 2980-5287
Volume 2, Issue 10, October 2026
Website: ecomindspress.com
This work is Licensed under **CC BY 4.0** *a Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

3. Axborot-kommunikatsiya muhiti (Internet va ijtimoiy tarmoqlar): Zamonaviy avlod uchun raqamli makon asosiy yangiliklar manbai va muhokamalar maydoniga aylandi. Telegram-kanallar, bloglar, ijtimoiy platformalar an'anaviy ommaviy axborot vositalariga qaraganda kun tartibini tezroq shakllantiradi. Bunda tarmoq hamjamiyatlari algoritmlari orqali manipulyatsiyalar, "soxta" ma'lumotlar tarqalishi va radikallashuv xavfi yuqori bo‘ladi.
4. Davlat yoshlar siyosati: Grant tanlovlari, yoshlar parlamentlari, forumlar va oromgohlar faol yoshlarga o‘z tashabbuslarini amalga oshirish imkonini beruvchi kuchli ijtimoiy liftlar vazifasini o‘taydi.
Sotsiologik tadqiqotlar muhim tendentsiyani qayd etadi: yoshlarning klassik siyosiy faolligi (siyosiy partiyalarda, saylov jarayonlarida ishtirok etish) asta-sekin pasayib, "oddiy" fuqarolik faolligiga yo'l ochib beradi.
Zamonaviy avlod fuqarolik madaniyatining eng yorqin namoyishi ko'ngillilik va ko'ngillilik edi.[3] Yoshlar bajonidil qo'shilishadi:
1. Ekologik aktsiyalar (qayta ishlanadigan materiallarni yig'ish, suv omborlarini tozalash, hayvonlarni himoya qilish); Ijtimoiy volontyorlik (bolalar uylari, keksalar va nogironlarga yordam ko‘rsatish);
2. Tadbirli volontyorlik (yirik sport, madaniy va ilmiy tadbirlarni tashkil etish);
3. Gumanitar missiyalar va favqulodda vaziyatlarda yordam ko‘rsatish.
Volontyorlik faoliyati yoshlarga o‘z sa'y-harakatlarining tezkor va aniq natijasini ko‘rish imkonini beradi. Bu yirik makropolitik jarayonlarga ta'sir o‘tkazishning iloji yo‘qligi hissini qoplaydi. Shunday qilib, "kichik ishlar" modeli shakllanadi, bu esa o‘z ahamiyatini his qilish va mahalliy hamjamiyat uchun mas'uliyatni kuchaytiradi.
Ijobiy tendensiyalarga qaramay, bir qator buzg‘unchi omillar va to‘siqlar mavjud:
1. Huquqiy nigilizm va paternalizm: Yoshlarning bir qismi hanuzgacha "ularning qo‘lidan hech narsa kelmaydi" deb hisoblab, hayotni yaxshilash uchun barcha mas'uliyatni davlat zimmasiga yuklamoqda. Shu bilan birga, rasmiy hokimiyat institutlariga ishonch darajasi pastligi qayd etilmoqda.
2. Qadriyatlarning qutblanishi: yoshlarning turli guruhlari o'rtasida tafovut mavjud. Bir tomondan — yuqori faol, grantga yo'naltirilgan va sodiq qism, boshqa tomondan- siyosiy bo'lmagan, passiv yoki muxolifatga moyil "raqamli" yoshlar, o'zlarini davlat jarayonlaridan begonadek his qilishadi.

[3] Djuraev A. Formation of interethnic harmony in the process of building civil society in Uzbekistan // Educator Insights: A Journal of Teaching Theory and Practice. -Vol.01, Iss.12, 2025., p 237.

Global Economic Review: Journal of Economics, Policy, and Business Development
ISSN: 2980-5287
Volume 2, Issue 10, October 2026
Website: ecomindspress.com
This work is Licensed under **CC BY 4.0** *a Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

3. Fragmentar fikrlash va ma'lumotlarning zaifligi: ma'lumotlarning ko'pligi tanqidiy tahlil qilish qobiliyatini pasaytiradi. Yoshlar vaziyatni beqarorlashtirish uchun buzg'unchi kuchlar tomonidan ishlatilishi mumkin bo'lgan tarmoqdagi hissiy shiorlarga osonlikcha berilib ketishadi.

Yoshlarning fuqarolik madaniyati statik tizim emas, balki doimiy va nozik tartibga solishni talab qiladigan dinamik tuzilishdir. Yoshlar ta'limning passiv ob'ekti emas; u o'ziga xos talablari va aloqa tili bilan fuqarolik munosabatlarining to'liq sub'ekti sifatida ishlaydi.

Fuqarolik madaniyatini samarali rivojlantirish uchun quyidagilar zarur: Raqamli fuqarolikni rivojlantirish: Ommabop platformalarda sifatli tasdiqlangan kontent yaratish, yoshlarni media savodxonligi va raqamli gigiyenaga o‘rgatish.

O‘zini o‘zi boshqarish institutlarini kengaytirish: Maktab va talabalar kengashlariga haqiqiy vakolatlar berish, boshqaruv va mas’uliyat tajribasini yoshlikdan shakllantirish.

Mahalliy tashabbuslarni qo‘llab-quvvatlash: Hovlilarni obodonlashtirish, tuman kovorkinglarini tashkil etish yoki ijodiy loyihalarni amalga oshirish uchun mikrograntlar olishdagi byurokratik to‘siqlarni kamaytirish.

Inklyuzivlikni kuchaytirish: fuqarolik amaliyotiga nafaqat a'lo talabalar va faollarni, balki "qiyin" o'spirinlar, etimlar, kichik shahar va qishloqlardan yoshlarni jalb qilish.

Yoshlarning etuk fuqarolik madaniyatini shakllantirish-bu davlatning suvereniteti, xavfsizligi va farovonligiga sarmoya kiritish, adolatli va uyg'un jamiyat qurishning kalitidir.

Adabiyot

1. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура: политические установки и демократия в пяти странах. — М.: Свет, 2014.
2. Зубок Ю. А., Чупров В. И. Культура в социологической диагностике молодёжи // Социологические исследования. — 2018. — № 12.
3. Коэн Д. Л., Арато Э. Гражданское общество и политическая теория. — М.: Весь Мир, 2003.
4. Djurayev A.A. Djurayeva N.A. System analysis of the ontological foundations of the nature of freedom as a fundamental value. // Journal of central asian. -VOL.4, ISS.2, 2023.

Global Economic Review: Journal of Economics, Policy, and Business Development
ISSN: 2980-5287
Volume 2, Issue 10, October 2026
Website: ecomindspress.com
This work is Licensed under **CC BY 4.0** *a Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

5. Джураев А., Закиров Ш. Роль культуры межрелигиозной толерантности в укреплении социальной стабильности Узбекистана// O‘zbekiston milliy universiteti xabarlari. -2025, [1/2]
6. Djuraev A. Formation of interethnic harmony in the process of building civil society in Uzbekistan // Educator Insights: A Journal of Teaching Theory and Practice. -Vol.01, Iss.12, 2025.